

ПОСТАТІ, ПОДІЇ, ПОВІДОМЛЕННЯ

ПОЗНЯКУ СТЕПАНУ ПАВЛОВИЧУ – 70

Доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів, академік Академії наук Вищої школи України. Відомий учений-ґрунтознавець, географ, засновник львівської ґрунтознавчої школи.

Народився 2 липня 1943 р. в містечку Олесько Буського району Львівської області. У 1961 р. вступив на географічний факультет Львівського державного університету, який закінчив 1966 року і працював інженером науково-дослідного сектора та ґрунтознавчої експедиції НДС Львівського університету.

Протягом 1967–1969 рр. Степан Павлович брав участь у проведенні великомасштабних ґрунтових обстежень у Північноказахстанській і Кокчетавській областях Казахстану та Читинській області Росії, а в 1969 р вступив до аспірантури кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів Одеського університету ім. І. І. Мечникова.

Після успішного захисту кандидатської дисертації "Зміни властивостей південних чорноземів Правобережної України під впливом зрошення" С. П. Позняк отримав у січні 1975 р. науковий ступінь кандидата географічних наук, а в червні 1978 р. йому було присвоєно вчене звання старшого наукового співробітника зі спеціальності "Біогеографія та географія

ґрунтів". Цього ж року Степан Павлович перейшов на посаду доцента кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів Одеського університету.

У жовтні 1992 р. в Ґрунтовому інституті ім. В. В. Докучаєва (Москва) С. П. Позняк блискуче захистив докторську дисертацію "Зрошувальні чорноземи південного заходу України". Вчителем та науковим керівником С. П. Позняка в цей час був видатний учений-ґрунтознавець і географ, завідувач першої в Україні кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів Одеського університету ім. І. І. Мечникова професор І. М. Гоголев.

У 1993 р. С. П. Позняк очолив новостворену кафедру географії ґрунтів Львівського університету імені Івана Франка (зараз — кафедра ґрунтознавства і географії ґрунтів).

З 1970 р. робота Степана Павловича пов'язана з проблемою зрошення чорноземів і темно-каштанових ґрунтів півдня України. Важливість і унікальність цих досліджень полягає в тому, що вони охопили 20–30-річний період зрошення і дозволили розкрити суть і темпи різних змін, які відбуваються у ґрунтах за час зрошення й окремі його періоди. За результатами досліджень було вжито низку меліоративних заходів для зниження негативних наслідків деградації ґрунтів.

Високий теоретичний рівень і наукова новизна досліджень дали змогу розробити методичні основи вивчення механізмів сучасних ґрунтоутворних процесів у чорноземах, зумовлених зрошенням.

Наукові дослідження Степана Позняка не обмежувалися лише проблемами зрошення чорноземів півдня України. Його численні пошуки пов'язані з вивченням ландшафтно-геохімічних проблем степової і сухостепової зон України, теоретичних, методологічних і практичних основ моніторингу ґрунтів, їх антропогенної еволюції і структури ґрунтового покриття з оцінкою природних ресурсів тощо.

Свою наукову діяльність у Львівському університеті С. П. Позняк зосередив на вивченні ґрунтово-екологічних проблем західного регіону України, на вирішенні актуальних теоретичних і прикладних питань ґрунтознавства, географії ґрунтів, екології землекористування. Під керівництвом Степана Павловича проведе-

но морфогенетичні дослідження ґрунтів Передкарпаття, Розточчя, Пасмового Побужжя, Північно-Подільського лісостепу, Сокальського пасма, Опілля, Чорногірського масиву Карпат, Малеого Полісся, Волинської височини.

У творчому доробку професора Степана Позняка – понад 300 опублікованих наукових праць, зокрема 18 монографій. Він підготував цілу плеяду науковців. Серед учнів Степана Павловича – шестеро докторів наук і вісімнадцять кандидатів географічних наук. Це, зокрема, В.І. Михайлюк, А.І. Кривульченко, З.Г. Гамкало, В.Г. Гаськевич, О.І. Єргіна, З.П. Паньків, М.Й. Тортик, М.Г. Кіт, М.І. Пшевлоцький, І.Я. Папіш, А.А. Кирильчук, В.І. Тригуб, Г.С. Іванюк, В.Ф. Радзій, П.В. Ро-

манів, Ю.М. Ковалець, Ю.І. Наконечний, Л.В. Мазник та ін.

Професор С. П. Позняк налагодив тісні стосунки з провідними вченими-ґрунтознавцями та науковими центрами не лише України, а й Польщі, Білорусії, Росії, Молдови, Австрії, Німеччини, Литви. За цю діяльність його вшановано золотою відзнакою Польського товариства ґрунтознавців.

Колектив географічного факультету Тернопільського національного педагогічного університету, редакційної колегії наукового часопису, у роботі якої вагомий вклад ювіляра, бажають Степану Павловичу міцного здоров'я, довгих років життя, нових наукових звершень на географічній ниві.